

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Kirje

VM007:02/2008

7.2.2011

Kunnan- ja kaupunginhallituksille

Kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetun lain muutokset ja kuntien päätöksente- teko

Lakimuutosten tavoitteet

Eduskunnalle on 26.11.2010 annettu hallituksen esitys laeiksi kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetun lain (169/2007, jäljempänä *puitelaki*) ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta (HE 286/2010 vp.).

Lakimuutosten tavoitteena on varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollolle säädetyn väestöpohjavaatimuksen toteutuminen kunnissa, jotka eivät omilla päätöksillään saa vaatimusta täytetyksi. Tavoitteena on myös turvata, että kuntien vastuulla olevien palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen olisi vahva rakenteellinen ja taloudellinen perusta maan kaikissa osissa. Tavoitteena on myös varmistaa, että sosiaali- ja terveydenhuolto muodostavat puitelain nojalla perustettavilla yhteistoiminta-alueilla toiminnallisen ja vastuultaan selkeän kokonaisuuden, jossa sosiaalihuollon tehtäväkokonaisuus ei palveluiden järjestämisen näkökulmasta perusteettomasti hajoaisi järjestettäväksi kahdella hallinnon tasolla eli kunnissa ja yhteistoiminta-alueilla.

Lakimuutosten sisältö

Helmikuusta 2007 voimassa olleen puitelain nojalla kunnassa tai yhteistoiminta-alueella, joka huolehtii perusterveydenhuollosta ja siihen kiinteästi liittyvistä sosiaalitoimen tehtävistä, on oltava vähintään noin 20 000 asukasta.

Puitelakia on tarkoitus muuttaa siten, että siihen lisätään aikatauluineen säännökset valtioneuvoston toimivallasta velvoittaa kunnat yhteistoimintaan sosiaali- ja terveydenhuollossa, jos kunnat eivät oma-aloitteisesti ole muodostaneet lain edellyttämää väestöpohjaa tai jos kunta ei ole antanut yhteistoiminta-alueelle säädettyjä tehtäviä.

Lisäksi lakia on tarkoitus muuttaa siten, että puitelaissa jo mainittuja yhteistoiminta-alueille siirrettäviä sosiaalihuollon palveluja täsmennetään niin, että siihen kuuluvat kaikki sosiaalihuollon palvelut lukuun ottamat-

ta tehtäviä, joista säädetään lasten päivähoidosta annetussa laissa sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa. Kunnilla olisi kuitenkin halutessaan mahdollisuus siirtää myös nämä tehtävät yhteistoiminta-alueelle.

Lakiehdotus sisältää myös lisäyksen väestöpohjavelvoitteiden poikkeusperusteisiin. Jo olemassa olevien poikkeusperusteiden (pitkät etäisyydet, saaristoisuus, suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden kielelliset oikeudet, saamelaiden kielelliset ja kulttuuriset oikeudet) lisäksi valtioneuvosto voisi myöntää poikkeuksen säädetyistä väestöpohjavelvoitteista mikäli kunnan tai yhteistoiminta-alueen perustamiseksi on tehty kunnissa alueelliset olosuhteet huomioiden riittävät päätökset.

Jos alueella ei saavuteta toiminnallista kokonaisuutta alueelliset olosuhteet huomioon ottaen muutoin, valtioneuvosto voi velvoittaessaan kunnat yhteistoimintaan päättää, että yhteistoiminta-alueeseen kuuluu myös saaristokunta tai pitkien etäisyyksien kunta.

Yhteistoiminta-alueiden tulisi aloittaa toimintansa vuoden 2013 alusta. Sosiaalihuollon tehtävät tulisi siirtää yhteistoiminta-alueille viimeistään vuoden 2015 alkuun mennessä.

Valtioneuvostolle säädettäisiin myös toimivalta myöntää kunnalle oikeus poiketa sosiaalihuollon tehtävien siirrosta, jos alueella ollaan muodostamassa viimeistään vuoden 2017 alkuun mennessä puitelain vaatimukset täyttävää kuntaliitosta tai järjestämässä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä suuremmissa kokonaisuuksissa kuin mitä puitelain mukaisista päätöksistä johtuu. Tästä poikkeusmenettelystä säädettäisiin sosiaalihuoltolaissa.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan heti, kun eduskunta on ne hyväksynyt.

Esityksen johdosta tarvittavat päätökset ja niiden aikataulut

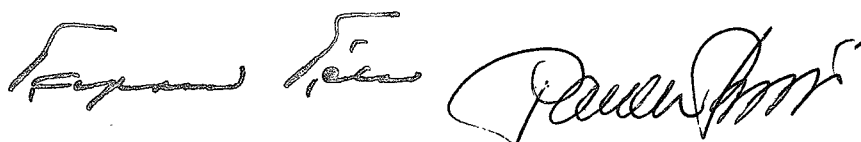
Puitelain muutos tarkoittaa, että kuntien tulee tehdä sitovat päätökset puitelain edellyttämän vähintään noin 20 000 asukkaan väestöpohjan täyttämisestä **31.8.2011** mennessä. Samassa aikataulussa tulee myös tehdä päätös yhteistoiminta-alueelle siirrettävistä sosiaalihuollon tehtävistä ja siitä, milloin nämä tehtävät siirtyvät yhteistoiminta-alueen hoitettavaksi.

Valtioneuvosto tulee kartoittamaan kuntien päätöksenteon tilanteen keväällä 2011 kaikkiin kuntiin lähtevällä sähköisellä kyselyllä. **Kuntien ei ennen tätä tarvitse erikseen informoida ministeriöitä päätöksenteon tilanteesta. Niiden kuntien, joiden nykyiset päätökset eivät vielä täytä tulevien lakimuutosten velvoitteita, on tarpeen ryhtyä valmistelemaan puitelain velvoitteet täyttäviä päätöksiä em. aikataulu huomioiden.** Jos kunta aikoo vedota em. uuteen poikkeusperusteeseen, tulee tätä hakea erikseen kyselyn kautta, koska valtioneuvosto ei ole tehnyt näistä poikkeuksista virallista päätöstä.

Kyselyn jälkeen ministeriöt käynnistävät syksyllä 2011 neuvottelut sellaisten kuntien kanssa, jotka eivät täytä puitelain velvoitteita. Valtioneuvosto tekee tämän jälkeen tarvittavat päätökset kuntien velvoittamisesta yhteistoimintaan 30.6.2012 mennessä, jonka yhteydessä valtioneuvosto arvioi väestöpohjaa koskevat poikkeukset perusteineen.

Hallituksen esitys ja sen käsittelyvaiheet löytyvät eduskunnan internet-sivuilta osoitteesta:

<http://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiat/HE+268/2010>

Hallinto- ja kuntaministeri
Tapani Tölli

Peruspalveluministeri
Paula Risikko

Jakelu

Kunnat

Tiedoksi

Suomen Kuntaliitto

Brev

VM007:02/2008

7.2.2011

Till kommun- och stadsstyrelsen

Ändring av lagen om kommun- och servicestrukturen och kommunernas beslutsfattande

Mål av lagändringar

Riksdagen har den 26.11.2010 överlämnats regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om en kommun- och servicestrukturen (169/2007 nedan *ramlagen*) och socialvårdslagen (RP 286/2010 rd.).

Målet med lagändringarna är att garantera förverkligandet av det befolkningskrav för social- och hälsovårdsuppgifterna som fastslagits i lagen i de kommuner som inte kan uppfylla kravet genom egna beslut. Ett annat mål är att se till att det i alla delar av landet finns en tillräckligt kraftig strukturell och ekonomisk bas för ordnandet av tjänster som kommunen svarar för. Målsättningen är också att social- och hälsovårdsservicen inom de samarbetsområden som skapas med stöd av ramlagen skulle utgöra en funktionell helhet med tydligt ansvar, och att uppgiftshelheten inom socialvården inte skulle splittras ur serviceperspektiv på ett omotiverat sätt så att tjänsterna skulle ordnas på två administrativa nivåer, dvs. i kommunerna och inom samarbetsområden.

Innehåll av lagförändringar

Enligt ramlagen, som har varit i kraft sedan februari 2007, ska det finnas åtminstone ungefär 20 000 invånare i en kommun eller inom ett samarbetsområde som sköter primärvården och sådana uppgifter inom socialväsendet som är nära anslutna till primärvården.

Ramlagen föreslås bli ändrad så att den tillfogas bestämmelser om statsrådets behörighet att förplikta kommunerna till samarbete inom social- och hälsovården ifall de inte självmant skapat en i lagen förutsatt befolkningsbas, eller om kommunen inte överfört de i lagen avsedda uppgifterna åt samarbetsområdet.

Lagen ska dessutom ändras så att de redan i ramlagen nämnda uppgifter inom socialvården ska specificeras så att i dem hör alla andra uppgifter inom socialvården förutom de om vilka det föreskrivs i lagen om barn-dagvård samt i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ska överlämnas till samarbetsområdena. Kommunerna ska emellertid ha möjlighet att överföra även dessa tjänster till samarbetsområdena.

Lagförändringen innehåller också en tillägg till avvikelsegrunder av be-folkningsunderlaget. Utöver de tidigare avvikelsegrunderna (skärgårds-förhållandena, långa avstånd, språkliga och kulturella rättigheter) kunde statsrådet bevilja undantag från kravet på en tillräcklig befolkningsbas ifall kommunens åtgärder kan anses vara tillräckliga med hänsyn till de lokala omständigheterna.

Om det med beaktande av de regionala förhållandena inte är möjligt att uppnå en funktionell helhet inom området på annat sätt, kan statsrådet när det förpliktar kommunerna till samarbete bestämma att även en skärgårdskommun eller kommun med långa avstånd ska höra till ett samarbetsområde.

Samarbetsområdena ska enligt förslaget inleda sin verksamhet vid in-gången av 2013. Socialvårdsuppgifterna ska enligt förslaget flyttas till samarbetsområdena före ingången av 2015.

Statsrådet föreslås få behörighet att bevilja kommunen undantag från överföring av socialvårdsuppgifter, ifall man inom området bereder kommunfusioner som från och med den 1 januari 2017 uppfyller ramlagens krav eller ämnar arrangera uppgifterna inom social- och hälsovår-den till större helheter än som krävs av beslut som följer ramlagen. Det föreslås att bestämmelser om detta förfarande ska fogas till lagen om so-cialvård.

Lagändringarna avses träda i kraft genast efter att riksdagen antagit dem.

Beslut som krävs med anledning av förslagen och deras tidtabell

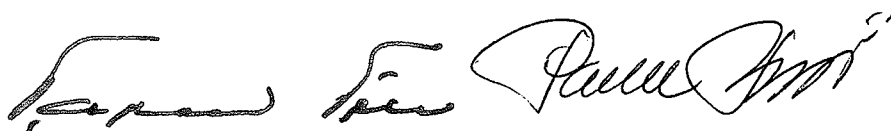
Ändring av ramlagen betyder att kommunerna måste fatta bindande be-slut om uppfyllandet av den i ramlagen förutsatta befolkningsbasen på ungefär 20 000 invånare före **31.8.2011**. Beslutet om uppgifter inom so-cialvården som ska överföras till samarbetsområdet, samt om när dessa uppgifter ska flyttas, ska enligt förslaget fattas inom samma tidtabell.

Statsrådet kommer att kartlägga läget med beslutsfattandet i kommunerna genom en elektronisk enkät som sänds till samtliga kommuner våren 2011. **Kommunerna behöver inte skilt informera ministerierna om läget med beslutsfattandet innan detta. De kommuner, vilkas nuvarande beslut inte uppfyller kraven i de kommande lagändringarna, bör med beak-tande av ovan nämnda tidtabell börja bereda beslut som uppfyller ramlagens krav.** Kommuner som hänvisar till den nya grunden för undan-tag ska söka dispens genom enkäten, eftersom statsrådet inte fattat något formellt beslut om dessa avvikelser.

Efter enkäten ska ministerierna hösten 2011 inleda förhandlingar med sådana kommuner som inte uppfyller ramlagens krav. Statsrådet ska sedan besluta om att förplikta kommunerna till samarbete före 30.6.2012 och göra en bedömning av eventuella undantag i fråga om befolkningsbasen samt grunderna för dem.

Regeringens proposition och dess förhandling finns på riksdagens internet-sidorna:

<http://www.riksdagen.fi/riksdagsarenden/RP+268/2010>

Förvaltnings- och kommunminister
Tapani Tölli

Omsorgsminister
Paula Risikko

Sändlista

Kommunerna

Till kännedom

Finlands Kommunförbund

